

Verneplan for Bevaring av verdifull natur

Høring av forslag om utvidelse av Jarenvatnet naturreservat

Av Marie-Louise Olsen

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 13 | 2025

Forfatter: Marie-Louise Olsen

Tittel: Verneplan for Bevaring av verdifull natur. Høring av forslag om utvidelse av Jarenvatnet naturreservat.

ISBN: 978-82-8410-070-8

Forsidebilde: Deler av utvidelsesområdet til Jarenvatnet naturreservat
Foto: Geir Høitomt

© 2025 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Oppsummering

Verneplanen er forankret i Stortingsmelding nr. 14 (2015-16) Natur for livet samt Stortingsmelding nr. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold, og skal medvirke til at eksisterende verneområder i Norge suppleres med verdifull natur som det er vernet lite av fra før. Det skal bidra til at alle naturtyper er tilstrekkelig representert i norske verneområder, gi større robusthet til å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt sørge for bedre økologiske nettverk.

Norge har forpliktet seg til å ta vare på et representativt utvalg av alle naturtyper, og dermed sikre leveområder for planter, dyr og insekter. Tap av natur og naturmangfold er en av de største truslene verden står ovenfor i dag, og områdevern etter naturmangfoldloven er et viktig virkemiddel for å kunne sikre langsiktig bevaring av verdifulle områder for naturmangfold i Norge. Dette supplerende vernet skal bidra til å oppfylle følgende nasjonale mål: "Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner".

Denne rapporten er et høringsforslag om utvidelse av eksisterende Jarenvatnet naturreservat i Gran kommune. Formell oppstart for arbeidet med vern ble kunngjort den 24. oktober 2024.

Aktuell verneform vil være naturreservat (§ 37 i naturmangfoldlova). Dette innebærer et strengt vern med forbud mot fysiske inngrep og motorferdsel. En framtidig verneforskrift for hver av områdene vil blant annet regulere tiltak som vesentlig kan endre verneverdiene angitt i verneformålet. Naturreservat har som formål å verne områder som inneholder trua, sjelden eller sårbar natur eller på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold. Det kan også være område med spesielle geologiske forekomster eller som har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Statsforvalteren har ansvaret for den felles lokale og sentrale høringa. Informasjon om denne høringa og mer detaljerte kart finnes på vår hjemmeside www.statsforvalteren.no/in. Høringsfristen er satt til **20. oktober 2025**.

Innhold

Innledning.....	5
Lovgrunnlag.....	6
Verneplanprosessen.....	7
Generelt	7
Hovedkonklusjoner etter naturfaglige registreringer	8
Skog	9
Forholdet til eksisterende status som <i>utvalgt naturtype</i>	9
Verneplanens omfang.....	10
Oppstart av verneplanarbeidet.....	10
Saksbehandling	27
Høring.....	28
Jarenvatnet - Områdebeskrivelse med forslag til verneforskrift og kart.....	29
Områdebeskrivelse og naturverdier	29
Restaureringspotensiale	30
Verneformål	30
Inngrep, fasiliteter og infrastruktur innenfor utvidelsen	31
Planstatus.....	31
Forslag til revidert verneforskrift.....	33
Gjeldende verneforskrift:	37
Kart – foreslåtte utvidelsesområde for Jarenvatnet naturreservat	39

Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med *bevaring av verdifull natur*. Verneplanutkastet er utarbeidet av Statsforvalteren i Innlandet på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til både lokale og sentrale høringsinstanser.

Arbeidet med *bevaring av verdifull natur* er forankret i Stortingets behandling av Meld.St. 14 (2015-2016) Natur for livet samt Stortingsmelding nr. 35 (2023-2024) Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold. Arbeidet er tidligere omtalt som *supplerende vern*.

Klima- og miljødepartementet ga i 2018 Miljødirektoratet oppdrag om å identifisere konkrete områder som kan være aktuelle for et supplerende vern. Utvidelsen av Jarenavatnet NR var blant de områdene som ble identifisert som kandidatområder i 2019. Områdene skal bidra til at alle naturtyper er tilstrekkelig representert i norske verneområder, gi større robusthet til å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt sørge for bedre økologiske nettverk.

Norge har forpliktet seg til å ta vare på et representativt utvalg av alle naturtyper, og dermed sikre leveområder for planter, dyr og insekter. Tap av natur og naturmangfold er en av de største truslene verden står ovenfor i dag, og områdevern etter naturmangfoldloven er et viktig virkemiddel for å kunne sikre langsiktig bevaring av verdifulle områder for naturmangfold i Norge.

I 2022 var medlemslandene i Konvensjonen for biologisk mangfold (CBD) samlet på naturtoppmøtet «COP15» i Montreal for å bli enige om en ny naturavtale. Norge tilsluttet seg Naturavtalen som blant annet inneholder det internasjonale målet om at minst 30 % av land og hav på jorden skal bevares innen 2030 og målet om at all natur skal forvaltes bærekraftig. Norge har hittil vernet ca. 17,5 prosent av landarealet og vel tre prosent av kyst- og havområder. Det vernede arealet er ikke fullt ut representativt for naturen i Norge og dette er en viktig årsak til Stortingets vedtak om et utvidet vern.

I januar 2022 fikk Statsforvalteren i Innlandet i oppdrag å starte opp arbeidet med bevaring av verdifull natur. I utvelgelsen av aktuelle områder for vern benytter Statsforvalteren i Innlandet de fire kriteriene som Miljødirektoratet har lagt til grunn for arbeidet - representativitet, truet, robusthet og økologiske nettverk. Det er særlig natur som er truet av utbygging eller endret bruk, som er tilholdssted for sjeldne eller truede arter, eller er viktige leve- og oppholdsområder for større bestander av enkeltarter, som vi ønsker å sikre gjennom nytt vern. Myr, våtmark, tjern og innsjøer utgjør størstedelen av de aktuelle områdene for Innlandet sin del.

Vi vil presisere at skogområder fortsatt skal vernes gjennom ordningen med frivillig vern, og at de store nasjonalparkene også holdes utenfor dette oppdraget. Det er snakk om vern av mindre områder, som inneholder andre verdifulle naturtyper enn skog.

Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av naturmangfoldloven. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Aktuell verneform for områder i denne verneplanen er naturreservat. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Som naturreservater kan vernes områder som:

- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur
- representerer en bestemt type natur
- på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold
- utgjør en spesiell geologisk forekomst
- har særlig naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til å få verneverdier som nevnt over gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak. I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel.

Etter Statsforvalterens vurdering tilfredsstiller den foreslåtte utvidelsen av Jarenvatnet naturreservat i Gran kommune kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med utvidelsen av Jarenvatnet er i hovedsak å bevare særegne kvaliteter som kalksjø (utvalgt naturtype) med kalkrik helofyttsump og flomskogsmark, samt funksjoner som hekkeområde og trekkrasteplass for ender, våtmarksfugl og småfugl. Utvidelse av området vil bidra til større robusthet, herunder å motvirke framtidige negative effekter av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer, samt medvirke til et bedre økologisk nettverk slik at artene sikres areal for naturlig spredning i framtiden.

Den aktuelle lokaliteten omfatter den utvalgte naturtypen *kalksjø* som har egen handlingsplan. Med kalksjøer menes innsjøer med kalsiuminnhold større eller lik 20 mg/l, og med forekomst av minst en av de følgende artene; Rødkrans (*Chara tomentosa*), Smaltaggkrans (*C. rudis*), Hårpiggkrans (*C. polyacantha*), Stinkkrans (*C. vulgaris*), Knippebustkrans (*C. curta*), Gråkrans (*C. contraria*), Blanktjønnaks (*Potamogeton lucens*), Sliretjønnaks (*Stuckenia vaginata*), Vasskrans (*Zannichellia palustris*) eller andre truede kalkkrevende plante- eller dyrearter. Jarenvatnet har med dette i sin helhet truet, sjelden og sårbar natur. Områdene har i tillegg en særlig naturvitenskapelig verdi pga. forekomst av spesielle arter og naturtyper.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i den foreslåtte utvidelsen bygger på registreringer og kartlegginger utført og innhentet over tid av konsulentfirmaer og enkeltpersoner med høy kompetanse innenfor fagfeltet, senest i kartleggingsrapport MU2024-4 av Miljøfaglig Utredning AS. Foreslåtte verneforskrift fastsetter restriksjoner for bruk som vil kunne få negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner den reviderte forskriften for en videreføring av enkelte aktiviteter. Dette er aktiviteter som ut fra dagens kunnskap vil ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Det er viktig at vernet ikke blir strengere enn det som er nødvendig for å ta vare på disse verneverdiene.

Statsforvalteren mener den foreslåtte utvidelsen av Jarenavatnet naturreservat vil bidra positivt for å oppfylle forvaltningsmålene for arter, naturtyper og økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren vurderer å ha god kunnskap om de berørte artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og områdenes økologiske tilstand, samt virkningene av verneforslagene på naturmangfoldet i disse områdene. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er dermed oppfylt.

Statsforvalteren ser ikke at det er noen risiko for utilsiktede negative virkninger på naturmangfoldet ved et vernevedtak, og § 9 i naturmangfoldloven kommer derfor ikke til anvendelse.

Statsforvalteren mener at vernet vil redusere den samlede belastningen på økosystemet verneforslaget representerer. På denne måten vil vernet ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10 i naturmangfoldloven.

Siden vernet etter Statsforvalteren sin vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer naturmangfoldloven § 11 ikke til anvendelse. Statsforvalteren kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i sammenheng med verneforslaget.

Verneplanprosessen

Generelt

Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven § 37 skal følge bestemmelser om saksbehandling i lovens §§ 41 til 43. Videre gir rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) retningslinjer for saksbehandlingen. Saksbehandlingsreglene skal sikre at verneforslagene blir grundig utredet, og at de som berøres og andre interesserte skal få fremmet sine synspunkter.

Utvidelse av Jarenavatnet naturreservat skal blant annet medvirke til å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Større områder er bedre i stand til å motstå klimaendringer, og bidrar til at arter bedre kan forflytte seg i landskapet. I denne verneplanen er verneverdiene knyttet til kalksjø som er en rødlistet naturtype med status som sårbar (VU) i Norsk rødliste for naturtyper 2018, og samtidig en utvalgt naturtype med egen forskrift. Områdene har omkringliggende kalkrike helofyttsumper og flomskogsmark, og tilhørende artsmangfold av kransalger og

karplanter, samt et rikt fugleliv, noe som vil bidra til å fylle mangler i vernet og samtidig vil bidra til å bevare trua naturverdier.

I utvelgelse av området ble det tatt utgangspunkt i kandidatområdene som direktoratet anbefalte KLD (Klima og Miljødepartementet) i kategorien "*supplerende vern*" i sin anbefaling av mai 2019.

Utvidelse av Jarenvatnet naturreservat ble, sammen med flere andre kandidatområder, presentert for Gran kommune på møte den 23. mai 2023. Det er ønskelig at kommunene skal ha mulighet til å påvirke hvilke områder det jobbes videre med, og kunne komme med alternative forslag til arealer. Det ligger likevel i oppdraget at Statsforvalteren avgjør hvilke områder som skal foreslås for vern. Gran kommune foreslo imidlertid ikke alternative områder til utvidelse av Jarenvatnet naturreservat. Dersom en kommune ønsker å stille forslag om alternative kandidatområder, så er det en forutsetning at alternativforslaget har omtrent samme naturfaglige kvaliteter som områdene på eksisterende kandidatliste. Dette for å sikre at de nasjonale målene om å ta vare på naturmangfoldet nås, herunder et representativt vern i landet.

I perioden 23. mai 2023 – ut året 2024 har det vært dialog med Gran kommune både på administrativt og politisk nivå. Statsforvalteren deltok med presentasjon av oppdraget *Bevaring av verdifull natur*, herunder utvidelse av Jarenvatnet naturreservat, ved planutvalgsmøte av 9.10.2024. Det har vært avholdt grunneiermøte på rådhuset til Gran kommune der også representanter fra kommunen og skogeierorganisasjon deltok. I samme periode har det vært gjennomført møte og løpende dialog med skogeierorganisasjon i forhold til om det var skog i kandidatområdene i Gran kommune som falt inn under ordningen «*frivillig vern av skog*». Se mer om dette i avsnittet *Skog* nedenfor.

Grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre skal gis anledning til å komme med merknader til et verneplanarbeid før et verneforslag utformes. Det er derfor tidligere meldt oppstart av påtenkt verneforslag etter naturmangfoldloven § 42. Innspill som kom inn i forbindelse med oppstartsmeldingen av 24.10.2024 følger nedenfor og vedlegges i sin helhet som bilag. Det kom inn totalt 23 innspill i forbindelse med oppstartsmeldingen, i løpet av perioden 24.10. – 01.12.2024.

I henhold til § 43 i naturmangfoldloven, jf. forvaltningsloven § 37, skal et verneforslag sendes på høring. Høringsforslaget skal beskrive området forslaget omfatter, herunder avgrensing, verneformål og verneverdier, samt andre verdier enn naturverdier og de følgende forslaget antas å få. Etter høring blir mottatte uttalelser oppsummert og vurdert, og eventuelle endringer av verneforslagene foretas. Statsforvalteren oversender deretter verneforslagene med sin tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer Statsforvalterens forslag, og oversender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet. Vernevedtaket fattes ved kongelig resolusjon.

Hovedkonklusjoner etter naturfaglige registreringer

Den naturfaglige dokumentasjonen for verneplanen er hentet fra rapporten «*Naturverdier i Jarenvatnet (utenfor reservatet) og Skirstadtjern/Glorudtjern i Gran kommune*» (Miljøfaglig Utredning rapport MU2024-4) i tillegg til tidligere rapporter, samt arts- og naturtyperegistreringer i Naturbase og Artskart.

Kalksjø er utvalgt naturtype, og med omkringliggende kalkrike helofyttsumper og flomskoger, og tilhørende arts mangfold av kransalger og karplanter, har hele Jarenvatnet nasjonal verdi. Utredningsområdet inngår som en meget viktig del av denne helhetlige vurderingen, og i dette delområdet er det bl.a. påvist 5 rødlistede kransalger – hvorav to er sårbare (VU) (barkløs småkrans, smaltaggkrans). Kransalger har i Jarenvatnet sin hovedutbredelse i nordre del av vatnet, og utredningsområdet har en svært viktig funksjon for disse artene. Av karplanter forekommer 5 rødlistearter (1 EN, 1 VU og 3 NT). Det er grunn til å framheve forekomsten av blanktjernaks (EN), som må sies å ha en stor forekomst med bl.a. 8 registrerte vokseplasser i 2023.

Isolert sett har utredningsområdet sterk lokal verdi som hekkeområde, mens en samlet vurdering av hele Jarenvatnet gir regional verdi som hekkeområde. Utredningsområdet har betydelige kvaliteter som rasteplass under vår- og høsttrekk. Isolert sett har utredningsområdet sterk lokal – regional verdi som trekk rasteplass, mens en samlet vurdering av hele Jarenvatnet gir sterk regional verdi som trekk rasteplass.

Skog

Statsforvalteren har i forbindelse med foreslåtte utvidelse av Jarenvatnet naturreservat, gjort konkrete vurderinger i forhold til om det inngår arealer som går under definisjonen frivillig vern av skog, og har konkludert med at dette ikke er tilfellet. Denne vurderingen har blitt formidlet på blant annet grunneiermøte der også en skogeierorganisasjon deltok, og vurderingen går fram av oppstartsmeldingen. Den smale vegetasjonssonen som ligger rundt vatnet består av spredte løvtrær og busker, men ikke i et omfang der det defineres som skog av en viss økonomisk verdi. Det har i forbindelse med opptakten til oppstartsmeldingen, i møter og i forbindelse med innspillsrunden ikke kommet inn motforestillinger rundt denne vurderingen. I tråd med eksisterende verneforskrift for Jarenvatnet naturreservat, så kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi tillatelse til hogst av ved til eget forbruk for grunneierne. Se nærmere beskrivelse av dette nedenfor.

Forholdet til eksisterende status som *utvalgt naturtype*

Med en utvidelse av Jarenvatnet naturreservat, vil hele innsjøen og kantvegetasjonen rundt bli vernet gjennom en egen verneforskrift. Det betyr at Jarenvatnet ikke lenger vil regnes som en "utvalgt naturtype" (kalksjø) etter forskriften om utvalgte naturtyper (§ 2, andre punktum). Som følge av dette vil det ikke lenger være meldeplikt etter naturmangfoldloven §§ 54 og 55 for jord- og skogbrukstiltak som kan påvirke vannet. Utkast til verneforskrift og kart over den foreslåtte reservatgrensen finnes nedenfor.

Verneplanens omfang

Gjennom dette dokumentet høres det i alt ca. 531,4 dekar.

Område	Kommune	Totalareal (daa)	Frie vannmasser, kalksjø (daa)	Mosaikk av kantvegetasjon, flomskogsmark, helofyttsump (daa)	Moh.
Utv. Jarenvatnet NR	Gran	531,4	ca. 474	ca. 57	201

Oppstart av verneplanarbeidet

Våtmark er den naturtypen som forsvinner hurtigst i verden. Globalt har 64 prosent av verdens våtmarker forsvunnet siden 1900, og det er få tegn på at denne negative utviklingen har bremsset opp. Arealbruksendringer er den største trusselen mot det biologiske mangfoldet.

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartmelding for de aktuelle områdene ble gjort den 24. oktober 2024. Det var i alt 23 ulike parter som hadde innspill til oppstartmeldingene. De viktigste momentene i disse uttalelsene er gjengitt nedenfor.

Statsforvalterens svar på hovedtemaer som går igjen i de innspillene som har kommet i forbindelse med oppstartsmeldingen:

Reservatgrense: Statsforvalteren har etter innspillsrunden snevret inn forslag til reservatgrense på deler av arealet rundt Jarenvatnet, med bakgrunn i en avveining mellom igangværende bruk og kartlagte naturtyper. Med dette så er det grenset ut en del kantsonearealer med installasjoner, så som pumpehus/skur/vanningsannlegg, båtutsettingsplass (i nord), reguleringsdammen i elva Vigga, samt to badeplasser. I tillegg er grensen rykket 5 meter ekstra unna veimidten til Jarenstranda. På østsida av Jarenvatnet langs deler av utvidelsen, i det strøket der det er tett bebyggelse (boligområde/eneboliger som grenser til vannet), er det over i en årrekke etablert hager med gressplen helt ned til vannkanten. Strekningen er i kommuneplanens arealdel avsatt til hhv. friområde og LNFR-område. På denne strekningen følger reservatgrensen landvegetasjon/fastmark. Innsjøbunn, mudderbanker og pusleplantesamfunn blir da i sin helhet innenfor naturreservatet sin utvidelse.

Badeplasser: Kommunen og flere grunneiere har gjort oppmerksom på to offisielle badeplasser innenfor utvidelsesområdet. De to badeplassene sine landarealer (på vestsiden og østsiden) er i sin helhet grenset ut. Tilsvarende bading som på vernetidspunktet anses ikke å være i strid med verneverdiene i området.

Dammen og vannstand: Det ble i 1954 foretatt en 1,5 meters senkning av Jarenvatnet for å vinne inn dyrkningsareal rundt innsjøen. På flybilder fra 1949 og 1966 vises

endringene rundt Jarenvatnet som følge av dette inngrepet, bla. med forekomst av kalkmergelflater (lyse partier) etter senkningen. I nordre del av Jarenvatnet er slike mergelflater i hovedsak synlige som nokså smale felter. Med dette så er dagens vannstand i Jarenvatnet betydelig lavere enn det naturlige utgangspunktet til innsjøen.

Det foreligger en konsesjon av 26. august 1986 til regulering av vann fra Jarenvatnet der følgende går fram: *Tingelstadhøgda vatningslag har tillatelse til å regulere vannstanden i Jarenvatnet med 0,70 m mellom kotene 199,15 moh som nedre reguleringsgrense, til 199,85 moh som øvre reguleringsgrense. Tillatelsen, med tilhørende manøvreringsreglement, er gitt i brev fra NVE datert 26.aug 1986.* Reguleringsdammen (som ligger i elva Vigga sitt innløp til Jarenvatnet) er i sin helhet grenset ut av foreslåtte utvidelse. Med dette kommer ikke drift og vedlikehold av dammen i konflikt med foreslåtte utvidelse. Så lenge vannstanden ikke blir lavere enn det som gjelder i konsesjonen nevnt ovenfor, så vurderes det at vannstanden ligger innenfor tålegrensen til verneverdiene, herunder ivaretagelse av det unike kransalgessamfunn. Dette gjelder både innenfor eksisterende Jarenvatnet naturreservat og forslag til utvidelse.

Veien Jarenstranda: Mot vest ligger vernegrensen 10 meter unna veien Jarenstranda sin veimidt. Med dette bør fortsatt vedlikehold, fjerning av vegetasjon som er problematisk for veien og trafikken, grøfterensk og snøopplag ikke komme i konflikt med verneområdet. Greiner fra enkelttrær som måtte rage ut over veien kan beskjæres uten søknad jf. utkast til verneforskrift § 4j.

Beite: Tilsvarende beite som på vernetidspunktet kan fortsette. Delområder innenfor forslaget til utvidelse (fra Viggas utløp og mot sør på gbnr 157/12 og 157/41) på østsiden av vatnet blir beitet med sau (tidligere hest og storfe), og dette er ikke i konflikt med de biologiske verdiene på det nivået som hittil har blitt praktisert. Beite med geit og gris (som har blitt spilt inn) kan potensielt få negative konsekvenser for naturtypene rundt Jarenvatnet. Geit kan beite ned kantvegetasjonen og gris kan mudre opp sedimentene i strandsona, til stor ulempe for blant annet kransalgene. Beite skal med dette ikke medfører at kantsonen med trær og busk mister sin økologiske funksjon, se en nærmere beskrivelse av dette nedenfor (kantsoner og hogst).

Opprenskning av grøfteavløp: Det er i tråd med eksisterende verneforskrift for Jarenvatnet naturreservat foreslått å fastholde unntaksbestemmelsen for vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet. Nyetablering av grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer er søknadspliktig slik som for eksisterende Jarenvatnet naturreservat. Opprenskning av Vigga sitt inn- og utløp (de delene som ligger innenfor reservatgrensen) er søknadspliktig, og et slik behov kan etter en nærmere vurdering hjemles i utkast til revidert verneforskrift.

Nyetablering av pumpehus og vanningsanlegg: I utkast til revidert verneforskrift er bestemmelsen om at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bygging av pumpehus og legging av ledninger for vanningsanlegg videreført. Dette vil til enhver tid bero på en konkret vurdering av ivaretagelse av verneverdier og verneformål som for all annen saksbehandling jf. verneforskriften. Det ligger ingen pumpehus innenfor foreslåtte utvidelse.

Jakt, fiske og krepsering: Jarenvatnet er et fint fiskevann, og stang- og krepsefiske (krepsering) kan fortsette. Krepsefiske skal dog begrenses til kun å gjelde for grunneiere selv, for å sikre at krepsebestanden ikke overfiskes. Edelkreps (*Astacus astacus*) er eneste ferskvannskreps i Norge som regnes som naturlig. I norsk rødliste er den satt til kategorien sterkt truet (EN). I følgende rapport: Øigarden, T. 2017. *Kartlegging av edelkreps (Astacus astacus) i Oppland 2017. Dokkadeltaet Våtmarkssenter AS Rapport 2017-6* konkluderes det at krepsebestanden i elva Vigga og Jarenvatnet er tynn. For å sikre en framtidig bærekraftig forvaltning av arten, er det derfor viktig at det bare krepses av grunneiere og til grunneiernes eget forbruk. Jaktforbudet i eksisterende Jarenvatnet naturreservat foreslås også å gjelde for utvidelsen. Jakt i et område som Jarenvatnet, med tanke på urban beliggenhet, biologiske verdier og at området stort sett består av vannflate vil ikke være forenelig med verneformål og verneverdier, der dyrelivet herunder fugl, er et av hovedformålene med vernet.

Motorferdsel: Motorferdsel er ikke ønskelig i våtmarksreservater som Jarenvatnet, dette med tanke på forstyrrelser av fuglelivet i sårbare perioder og skader på vegetasjonen i kantsona. I eksisterende verneforskrift for Jarenvatnet er det forbud mot motorferdsel f.o.m. 15. april t.o.m. 31. oktober. Fuglene kommer tidligere på trekk om våren, og forbudet må da også gjelde fra et tidligere tidspunkt i revidert forskrift for området, for å unngå forstyrrelser på rastende og hekkende fugler. At fuglene kommer tidligere er godt dokumentert gjennom årlige tellinger av fuglebestanden i en rekke områder i Innlandet, og ulike forskningsrapporter fra andre våtmarksområder. Disse arealene fungerer både som hvile- og næringssøksområder for flere grupper av vannfugl, herunder vadere. Tidsrommet for forbudet mot motorferdsel på vannet er med dette forslått utvidet til å gjelde f.o.m. fra 15. mars. Jarenvatnet er i sin helhet mindre enn 2 kvadratkilometer og motorisert ferdsel på Jarenvatnet er med dette forbudt jf. gjeldende *lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselsloven)*. Kommunen kan i noen tilfeller dispensere fra dette lovverket, men Statsforvalteren er ikke kjent med at det pr. i dag forelegger noen dispensasjoner til motorferdsel på eller rundt Jarenvatnet. Motorferdsel på land er i tråd med gjeldende mal for verneforskrifter i Norge foreslått forbudt hele året. Vegetasjonen rundt Jarenvatnet vil kunne bli skadelidende dersom motorisert ferdsel praktiseres. Statsforvalteren er heller ikke i dette tilfellet kjent med at det er noen som har eller ha hatt tillatelse til motorferdsel på land/utmark rundt Jarenvatnet.

Kantsoner og hogst: Som for eksisterende Jarenvatnet naturreservat foreslås det at forvaltningsmyndigheten etter søknad fremdeles kan gi tillatelse til vedhogst til eget forbruk for grunneiere med hjemmel i verneforskriften (§ 7g). Grunneiere kan derfor påregne tillatelse etter søknad til manuelt uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk, så lenge ikke uttaket overstiger tilveksten over tid. Dette for å sikre at vegetasjonssonen med trær og busker til vatnet opprettholdes i all fremtid. Med dette skal de til enhver tid gjeldende lovverk og regler for ivaretagelse av kantsoner til vann, vassdrag og bekker overholdes og den økologiske funksjonen til kantsonen rundt Jarenvatnet være intakt. Kantvegetasjonen er av avgjørende viktighet for innsjøer. Kantsonen med trær og busker stabiliserer sjøkanten og reduserer faren for utrasing. Denne sonen skjermer også mot forstyrrelser og støy fra bakenforliggende område. Trær og busker som vokser langs bredden av innsjøen tar opp næringsstoffer i grunnvann og sigevann som dermed er med å redusere tilførsel av næringsstoffer i innsjøen. Videre skaper vegetasjonen

skygge og skjul for fisk og byttedyr, og tilfører vannet planterester som er mat for insekter, fisk og krepsdyr. Kantsoner mellom velfungerende naturtyper/-elementer/-systemer er økologisk verdifulle i seg selv, og er også et mål på økologisk kvalitet. Kantvegetasjonen er en integrert del av Jarenvatnet sin funksjonalitet som robust økosystem og som utvalgt naturtype, kalksjø etter naturmangfoldloven. Det som regnes som kantsone til Jarenvatnet ligger både innenfor og utenfor vernegrensen og er med dette i sin helhet ivaretatt av gjeldende regelverk for vann og vassdrag. Innenfor eksisterende Jarenvatnet naturreservat har det i nyere tid ikke vist seg behov fra grunneiere for vedhogst innenfor reservatgrensen.

Grunneier, Marit Lysen Løken (2 innspill)

1/ Vi ønsker med denne henvendelsen å rette Statsforvalterens oppmerksomhet mot at det, parallelt med fredningsarbeidet hos SFIN, foregår en prosess mellom grunneierne og NVE ift. oppdemmingen av Jarenvatnet ved Viggas utløp. Dammen har stått i flere tiår og har som følge av manglende regulering iht. konsesjonsvilkårene, over tid ført til en forsumping og forringelse av eiendommene pga. hyppige oversvømmelser.

Statsforvalterens kommentarer:

Vi viser til svar på dette innspillet ovenfor (under dammen og vannstand). Statsforvalteren er kjent med at det tidvis kommer vann opp på gressplenene til eiendommene langs den nord-østre del av Jarenvatnet, men siden det er etablert gressplener helt ned i vannkanten, så er det trolig vanskelig å fullstendig forhindre periodevis vann på de nedre deler av plenene i strandsona. Så vidt Statsforvalteren er orientert om, så har det ikke vært meldt om skader på bolighus eller tilknyttet infrastruktur (herunder veier) til grunneiere grensende til Jarenvatnet som følge av flom/vannstand, heller ikke i forbindelse med flommen Hans i 2023.

2/ Sauene beiter ned til Jarenvatnet fra Viggas utløp (naboeiendom 157/12) til gjerdet ved grensen mot eiendom 157/32. Jarenvatnet ble i alle år regnet for Østlandets beste krepse- og fiskevann. Det er derfor stor tradisjon for krepsing, garn- og stangfiske fra min eiendom, noe jeg ønsker å fortsette med. I sommerhalvåret har familien med barn og barnebarn stor glede av tilgangen til vannet hvor vi bader, ror og tilbringer solrike sommerdager ved strandkanten. Langs bredden er det krattskog, mye vierskog men også bjerk og or og annen høyere vegetasjon som ville ha hindret utsikt mot vatnet og lengre utover, om ikke det hadde vært beitet ned og hogd ned regelmessig.

Statsforvalterens kommentarer:

Vi viser til svar på dette innspillet overfor (beite, kantsone, krepsing, fiske, vannstand og bading). Vi minner i tillegg om at det etter dagens regelverk finnes bestemmelser for ivaretagelse av kantsoner til vann og vassdrag jf. vannressursloven § 11. I vernebestemmelsene nedenfor åpnes det, etter søknad, imidlertid opp for uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk jf. § 7g.

Gran kommune, avdelingen for Samferdsel og Park

Som kommunal vegeier har kommunen behov for at eksisterende veger ivaretas og tilhørende sidearealer til veger, slik at det er mulig å foreta rasjonell drift av veger og sidearealer. Dette med tanke på vegetasjonsfjerning, grøfterensk og snøopplag i forbindelse med drift av veger. Langs alle eksisterende veger er det behov for at det i et belte på minst 2 meter langs vegene ikke blir satt til bevaring.

Statsforvalterens kommentarer:

Vi viser til svar på dette innspillet ovenfor (under veien Jarenstranda).

Språkrådet

Vi har ingen merknader til at *Jarenvatnet naturreservat* videreføres som navn på det utvidede verneområdet. Vi gjør oppmerksom på at navnet på det eksisterende naturreservatet ikke er registrert i SSR.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren ber Kartverket om å opprette navnet Jarenvatnet naturreservat i SSR.

Landbruksdirektoratet

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvalteren vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrær.

Statsforvalterens kommentarer:

Utvidelsen innbefatter ikke traktorveier eller støl-/seterområder. Landbruksmessig utnyttelse ut over beite vil ikke være tillatt etter et vern. Tilsvarende beite som på vernetidspunktet kan fortsette (viser til utdypning ovenfor). Det er på vernetidspunktet én grunneier som har beite på eiendommen sin samt naboens areal (gbnr 157/41 og 157/12). Denne strekningen beites med sau og det er en meget begrenset del av dette saubeite som ligger innenfor foreslått utvidelse, aktuelle arealer er kartlagt med rødlistet naturtyper. Fôring av beitedyr, saltsteiner og slikt skal ikke forekomme innenfor foreslåtte utvidelse. Erfaringsmessig samler dette beitedyra i større grupper og fører til at de oppholder seg på et begrenset areale over lengere tid. I tillegg medfører fôring av dyra til eutrofiering som vil være en trussel mot de sårbare planteartene både på land og i vann. Det er fullt mulig å fôre samt sette ut saltsteiner utenfor forslåtte utvidelse.

Grunneier, Lars Arild Hagen (2 innspill)

1/ Det er dyrket mark nesten til strandsonen. Slik er det også hos to naboeiendommer lenger syd. Område nedenfor dyrket mark blir slått jevnlig slik at plassen blir attraktiv for oss. Her har vi sosiale sammenkomster med grilling, bading og fiske mm. Strandsonen har også vært et godt område for kreps. Jeg har også hatt båthus i nærheten av brygga, men på grunn av ustabil og høy vannstand er dette flyttet lengere inn på eiendommen. Hvis ikke reguleringen blir overholdt må jeg kanskje fylle opp grunnen ca.1m slik at båthuset ikke flyter vekk. Har også vanningsanlegg med både elektrisk og bensin drevet pumpe på stranda som brukes ved behov.

Det er mange store bjørketre som har vokst opp gjennom årene noen av disse er alt felt ned og brukt til fyringsved. Vurderer fortløpende når det er behov for mer hogst.

Området har vært brukt som beite til storfe den gang vi hadde dyr i fjøset. Har fått forespørsel om jeg kan ha sau på beite. Er i dialog med en sauebonde. Det er mye kupert terreng ned mot stranda som gror igjen med mange vekster som sauen elsker. Per i dag prøver jeg å få slått ned det meste av ugresset og vegetasjonen som vokser opp. På vegne av meg selv og familien ønsker vi selvsagt å beholde strandsonen (med unntak av høyvannstand) slik det fremstår i dag.

2/ Jeg støtter vedlagt innspill som er undertegnet av Cecilie og Marius Wergeland Teslow.

Statsforvalterens kommentarer:

Forslag til utvidelse inkluderer ikke dyrket mark/åker, og den gressplen dere har for grilling grenser rett til foreslåtte reservatgrense (se kart nedenfor). På befaring av 28.02.25 ble det ikke observert noe båthus i nærheten av foreslåtte reservatgrense. Jf § 4 bokstav e i foreslåtte verneforskrift finnes følgende unntaksbestemmelse: «vedlikehold av eksisterende bygninger, vanningsanlegg, badeplasser, veier, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet». Dette ivaretar vanningsanlegget deres. Temaet beite er svart ut overfor (under beite). Vi minner om at det etter dagens regelverk finnes bestemmelser for ivaretagelse av kantsoner til vann og vassdrag jf. vannressursloven § 11. I vernebestemmelsene nedenfor åpnes det, etter søknad, imidlertid opp for uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk jf. § 7g.

Innspillet til Cecilie og Marius er svaret ut ovenfor (Dammen og vannstand).

Jaren Vel v/Madelen Dyrud

Båtplasser og båthus er viktige for både fritidsbruk og hobbyfiske langs vannet. I tillegg er båtplasser ofte tilknyttet private eiendommer, og dermed er det viktig at fredningen ikke begrenser muligheten for vedlikehold og utbedring av eksisterende brygger og båthus. Når høy vannstand er et problem, kan oversvømmelser forårsake skade på disse strukturene. Vedhogst rundt vannområder er en tradisjonell praksis som kan bidra til å opprettholde et åpent landskap og hindre gjengroing som kan føre til både estetiske og økologiske problemer. Vedhogst kan også være en nødvendig aktivitet for å

opprettholde et forsvarlig miljø og redusere risikoen for oversvømmelser på private eiendommer, spesielt der vegetasjon tettes til og kan hindre vannets naturlige flyt. Krepsefiske er en viktig kulturell og økonomisk aktivitet for mange lokalsamfunn. Selv om fredning kan beskytte vannområder og krepsebestander, er det viktig at reguleringene tillater krepsefiske å foregå på en bærekraftig måte, uten å skade økosystemet. Badeplasser er viktige for folkehelse og rekreasjon, og mange av disse plassene har blitt brukt i generasjoner. Gressklipping og beitebruk langs vannområder er nødvendige for å opprettholde et åpent landskap og hindre gjengroing. Dette er viktig for både landbruksproduksjon og for å bevare estetiske verdier. Landbruket er en viktig næring for mange lokalsamfunn, og vanningsanlegg er nødvendige for å opprettholde avlinger, spesielt i tørre perioder. Høy vannstand kan føre til oversvømmelse av dyrket mark og skade på vanningsinfrastruktur, noe som kan ha store økonomiske konsekvenser. Gjengroing kan føre til tap av både biologisk mangfold og estetiske verdier, som utsikt over vannet. For mange områder, spesielt rundt Jarenvannet, har høy vannstand vært et tilbakevendende problem som har ført til oversvømmelser og skade på private eiendommer pga. manglende regulering. Fredning av vannområder bør ikke hindre nødvendige tiltak for vedlikehold og beskyttelse av eksisterende infrastruktur som båtplasser, brygger, badeplasser og landbruk.

Statsforvalterens kommentarer:

Innenfor foreslåtte vernegrense ligger det ingen båthus, men fire brygger (i tilknytning til gbnr. 157/32, 284/12, 284/8 og 151/9) ligger helt eller delvis innenfor. Vedlikehold av disse kan skje som før vernet jf. § 4e i utkast til forskrift nedenfor. Gressklipping innenfor foreslåtte utvidelse er ikke tillatt jf. verneforskriftens § 3a. Utvidelsen inkluderer ikke eksisterende gressplener. Vi viser til svar ovenfor vedr. vannstand, vanningsanlegg, vedhogst og kantsone, krepsering, bading og beite.

Grunneier, Betzy Lysen Merckoll

En stor del av eiendommens bruksverdi er knyttet til uttak av ved og bruk av eiendommen (herunder langs vannkanten) som rekreasjonsområde, samt beite. I tillegg ligger eiendommen på en høyde med utsikt over vannet, og vegetasjonen langs vannkanten må jevnlig holdes nede for å opprettholde utsikten. Langs vannkanten, i den skisserte vernesonen iht. kartet som var vedlagt Brevet, har vi kultivert et belte med bjørketrær med formål å sikre fremtidig vedproduksjon. Vi ønsker at vedhogst til eget bruk fortsatt skal være tillatt i en eventuell vernesone, alternativt at vernesonen settes så smal som mulig for å begrense innskrenkning i retten til å felle trær og rydde skog. Vi har brukt vannkanten på eiendommen som rekreasjonsområde i mange år, både til friluftsliv, badeplass, fiske (stang- og garnfiske), krepsering og vinteraktiviteter som skøyter og ski. Tidligere var det også opparbeidet en båtplass ved vannkanten. Bolighuset på eiendommen har utsikt over den nordre halvdelen av Jarenvannet. Utsikten er viktig for oss, og den utgjør presumptivt også en vesentlig del av verdien av eiendommen ved et fremtidig salg. En stor del av eiendommen brukes i dag som sauebeite. Det er inngjerdet et beiteområde i størrelsesorden 12-14 mål, som omfatter hele vannkanten som er inkludert i en eventuell vernesone. Sauene på beite bruker Jarenvannet som drikkevann. Tidligere var deler av nåværende beiteområdet i bruk som hestebeite. Hvis pumpehuset

eller tilhørende kabler, ledninger og utstyr vil befinne seg i en fremtidig vernesone ber vi om at det i vernevedtaket gis rett til å foreta nødvendig vedlikehold av pumpehuset og tilhørende utstyr for å sikre igangværende bruk av vanningsanlegget. Avslutningsvis vil vi nevne at Marit Lysen Løken på vegne av flere grunneiere ved Jarenvatnet har sendt Statsforvalteren i Innlandet en orientering om manglende damregulering av Jarenvatnet.

Statsforvalterens kommentarer:

Vi viser til svar på dette innspillet under temaene beite, krepsing og fiske, kantvegetasjon, bading, vanningsanlegg og damregulering ovenfor. Ut ifra kartet dere har sendt sammen med høringsinnspillet deres, så er følgende fasiliteter helt eller delvis innenfor foreslåtte vernegrense: område for bading, brygge (som ligger til gbnr. 157/32), og båtfeste. Vedlikehold av eksisterende brygge og båtfeste er i varetatt av verneforskriftens § 4 e, denne bestemmelsen gjelder også for de rør det eventuelt finnes til pumpehuset. Vi minner om at det etter dagens regelverk finns bestemmelser for ivaretagelse av kantsoner til vann og vassdrag jf. vannressursloven § 11. I vernebestemmelsene nedenfor åpnes det, etter søknad, imidlertid opp for uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk jf. § 7g. Vi kan ikke se at foreslåtte vernegrense inkluderer arealer med kultiverte bjørketrær (se kart nedenfor). Rekreasjonsbruken kan fortsette, herunder bading. Jf. § 3c i utkast til verneforskrift, så er det ikke lov å opparbeide en bål plass eller liknende innenfor vernegrensen. Den eksisterende bål plassen deres (som dere har tegnet inn på medsendte kart) ligger utenfor forslåtte vernegrense.

Gran kommune

Vi finner det positivt at det er igangsatt arbeid med de nevnte natur- og friluftsområdene i Gran kommune. Et eventuelt vern vil være et positivt bidrag for å nå målet om god økologisk tilstand i sjøene. At det legges opp til at tradisjonelt friluftsliv skal kunne utøves innenfor verneområdet anses primært viktig for brukerne, men sekundært også for vannmiljøet i og med at det bidrar til at det lokale engasjementet og interessen for vannene opprettholdes. Gran kommune er opptatt av at bruk av Jarenvatnet som tur-friluft, og badeområde kan opprettholdes til tross for et eventuelt vern. Jarenvatnet er mye brukt gjennom fiske både sommer- og vintertid. Det har flere badeplasser som er i bruk både ved offentlig badeplass og private eiendommer sommerstid. Beliggenhet til Jarenvatnet sentralt i kommunen med flere boligområder i nær avstand til vannet, gjør dette til et område for rekreasjon, folkehelse og opplevelser. Gran kommune ønsker også at Statsforvalter ser på mulighet for områder rundt vannet hvor skjøtsel av kantvegetasjon ikke er like streng.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren takker for et bra samarbeid med kommunen rundt verneprosessene i kommunen. Utkast til verneforskrift hindrer ikke mulighetene for å utøve friluftsliv, herunder bading og fiske, og eksisterende Jarenvatnet naturreservat har heller ikke vært i konflikt med dette temaet. Ut ifra de henvendelser og relativt få saker som har kommet inn i løpet av den tiden Jarenvatnet naturreservat har eksistert, så er det Statsforvalterens erfaring at vernet har vært svært lite konfliktfylt. For å imøtekomme blant annet kommunens innspill i forhold til kantvegetasjon, så er det i utkast til revidert verneforskrift bestemmelser som ivaretar dette

(jf. utkast til verneforskrift § 4h og § 7f). Uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk kan tillates etter søknad, og grunneiere kan påregne dispensasjon til dette så lenge ikke uttaket overstiger tilveksten over tid, for å sikre at vegetasjonssonen med trær og busker til vatnet opprettholdes i all fremtid. Dette er også i tråd med dagens verneforskrift og regelverk gjeldende kantsoner samt ivaretagelse av den utvalgte naturtypen kalksjø.

Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal

Vi mener det er viktig å legge til rette for fortsatt landbruksdrift, og at vern ikke må bli begrensende for den eksisterende landbruksdrifta i området. Vi mener fredning/vern ikke må medføre at dyrka mark går ut av bruk/drift. For å sikre dette må følgende punkter stå eksplisitt i en eventuell verneforskrift: -Vedlikehold av landbruksveier må være tillatt. -Opprensk av grøfter og bekker må være tillatt. -Vedlikehold av hydrotekniske anlegg. -Vedlikehold av vanningsanlegg, adkomst til vedlikehold, og modernisering. Opprensk av inntaket ute i vannet, med tilhørende adkomst med traktor/maskiner. I Jarenvatnet gjelder dette fire eksisterende pumpehus i den delen som ikke er freda, som vi er kjent med. -Tillatelse til motorisert ferdsel på land, herunder traktor, da dette er nødvendig ved vanning og vedlikehold av vanningsanlegg. -Vedlikehold og oppsetting av gjerder. Motorferdsel i forbindelse med dette må være lov. -Skjøtsel/rydding i kantsoner der det er behov for tilgang til vanningsanlegg. Videre mener vi helt klart at en dispensasjonspraksis ikke er holdbart for å imøtekomme disse behovene. Punkter ovenfor må stå konkret i verneforskriften at er tillatt. Videre mener vi det bør åpnes for følgende tiltak etter søknad til forvaltningsmyndighet: -Mulighet for uttak/skadefelling av bever og kanadagås. -Etablering av nye vanningsanlegg og nye pumpehus ved behov.

Statsforvalterens kommentarer:

Ut over beite med sau på gbnr. 157/12 og 157/41, der sauene går delvis på en mindre del av foreslåtte utvidelse så er ikke landbruksdrift/åkere berørt av utvidelsen. Vanningsanlegg er ivaretatt i utkast til verneforskrift på lik linje med eksisterende verneforskrift for Jarenvatnet naturreservat § 4e. De bestemmelsene som allerede finnes for eksisterende Jarenvatnet naturreservat om målrettet landbruksdrift er videreført (utkast til verneforskrift finnes nedenfor). Det finnes ingen traktorveger innenfor foreslåtte utvidelse. Motorferdsel på land er forbudt og er derfor søknadspliktig som for gjeldende naturreservat. Motorisert ferdsel på land vil fort kunne føre til permanente skader på vegetasjonen og føre til permanente kjørespor siden dette gjelder våte og fuktige vegetasjonssoner. Så vidt Statsforvalteren er orientert så finnes det ingen dispensasjoner til motorferdsel i utmark innenfor utkast til vernegrense. Jakt er ikke tillatt i eksisterende Jarenvatnet naturreservat og det vil være i strid med verneverdier og verneformål å åpne opp for jakt. Bever anses for å være en nøkkelart i våtmarkssystemer og kan som følge av aktiviteten sin skape viktige mikrohabitat for andre arter herunder fugl. Det er tatt inn en bestemmelse i verneforskriften for tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk (etter søknad). Denne bestemmelsen vil overveiende være knyttet til tiltak der en art enten er på fremmedartslista (så som fangst på villmink) og uønsket i området, eller har forårsaket dokumenterbar skade på bygg eller infrastruktur. Jakt på fuglearter innenfor et vårmarksreservat, uavhengig av om arten er på fremmedartslista, vil imidlertid ikke være ønskelig med tanke på forstyrrelser av det øvrige fuglelivet.

Innlandet Fylkeskommune

Innlandet fylkeskommune stiller seg positiv til de varslede verneprosessene. Dette er i tråd med blant annet en av strategiene i Regional plan for klima, energi og miljø: «Vi bidrar til vern av natur og landskap for å ivareta sårbare arter og naturtyper ...». Videre vil vernet kunne bidra til å følge opp naturavtalen og FNs bærekraftsmål (nr. 15 livet på land). Med hensyn til fylkeskommunens samferdselsoppgaver, er det for Jarenvatnet viktig med unntak i vernebestemmelsene som sikrer at det kan gjøres tiltak i vernesonen som er knyttet til drift/vedlikehold/utbedring av fylkesvegnettet. Det kan videre være behov for en unntakshjemmel for felling av skadet vilt i samsvar med gjeldende lovverk. Inkludert i dette er bruk av løs ettersøkshund, da det inngår områder uten vannareal.

Statsforvalterens kommentarer:

Det ligger ikke noen fylkesvei i umiddelbar nærhet til hverken eksisterende Jarenvatnet naturreservat eller foreslått utvidelse. Forholdet til den kommunale veien Jarenstranda er beskrevet ovenfor. Ut ifra Fallviltregisteret så er det relativt få registreringer for felling av skadet vilt i Jarenvatnet, vi ser derfor det som lite aktuelt å ta inn en bestemmelse rundt dette i verneforskriften. Dyr skal uansett ikke utsettes for unødige lidelser jf. dyrevelferdsloven og med dette er verneforskriften ikke til hinder for avlaving av skadet vilt (for eksempel påkjørt hjortevilt som springer inn i reservatet). Eksisterende verneforskrift for Jarenvatnet naturreservat har i praksis heller ikke vært til hinder for håndtering av skadet vilt.

Naturvernforbundet Gran og Lunner

Naturvernforbundet i Gran og Lunner ser positivt på planene om utvidelse av Jarenvatnet naturreservat og opprettelse av Skirstadtjern-Glorudtjern naturreservat. Alle de tre tilhører utvalgt naturtype kalksjø, og særlig Skirstadtjern og Glorudtjern har godt bevarte verdier i den sammenheng. I tillegg er alle tre med tilhørende kantsoner viktige leve og funksjonsområder for mange plante-, dyre og ikke minst fuglearter. Etter vår mening er det fordelaktig om vernebestemmelsene ikke blir til hinder for det enkle og tradisjonsrike friluftslivet knyttet til fiske, bading og rekreasjon.

Statsforvalterens kommentarer:

Utøvelse av friluftslivet som på vernetidspunktet, anses ikke å være i strid med verneverdiene og er beskrevet ovenfor. Statsforvalteren er enig i at kalksjøene på Gran med tilhørende kantsoner er viktige områder for dyr og planter.

Forsvarsbygg

Vi ser ingen konflikter med de foreslåtte verneområdene, men ber imidlertid om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet videreføres i forskriftsteksten og at unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy innføres i forskriftsteksten og for det nye området. Vi har ingen ytterligere merknader til verneforslaget.

Statsforvalterens kommentarer:

Innspillet deres er ivare tatt etter malen til verneforskrifter i Norge, se § 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene i utkast til verneforskrift nedenfor.

Jarenvatnet grunneierlag v/Hans Thaulow

For eiendommene som grenser ned til Jarenvatnet utgjør strandsonen og tilgjengeligheten til vatnet en vesentlig verdi. Det er bekymring for at et vern vil hindre bruk og muligheten til å forvalte egne strandsoner. JG forutsetter derfor at etablerte brygger, båthus, pumpehus, badeplasser, gjerder og hageanlegg som går ned til vannkanten kan vedlikeholdes og videreføres i framtida slik det muntlig ble lovet på Statsforvalterens informasjonsmøte 22.04.2024. For eiendommene som ligger ned mot vatnet er muligheten for å holde vegetasjonen nede i kantsonen, slik at utsikten opprettholdes, svært viktig. Dette må ivaretas ved at vernegrensa trekkes i strandkanten eller ute i vannet på disse strekningene. Badeplassen på Jaren eies og driftes av Jaren Vel og vi forventer at den kan driftes og vedlikeholdes som tidligere. Badeplassen på Hvamstadlandet ligger på privat grunn, men er tilgjengelig for allmenheten. Grunneierlaget har omsøkt og fått godkjent båtutsettingsplass i Nordenden av vatnet. Her er det veg ned til vannkanten slik at det er mulig å rygge ned en båthenger. Det finnes tinglyste retter til båtfester rundt vatnet, antagelig er kun få av disse i bruk i dag. Vi forutsetter at fiske kan foregå etter grunneierlagets gjeldende regelverk. Tinglestadhøgda vatningslag har tillatelse til å regulere vannstanden i Jarenvatnet med 0,70 m mellom kotene 199,15 moh som nedre reguleringsgrense, til 199,85 moh som øvre reguleringsgrense. Tillatelsen, med tilhørende manøvreringsreglement, er gitt i brev fra NVE datert 26.aug 1986. JG ber Statsforvalteren samarbeide med NVE å sørge for at reguleringsvilkårene revideres og innfører et kontrollsystem som sikrer at manøvreringsreglementet overholdes. Landbrukshensyn: En eventuell utvidelse av naturreservatet må ikke være til hinder for det. Det betyr konkret at det må være tillatt å vedlikeholde hydrotekniske anlegg, renske grøfter og bekkeutløp helt ut i vannet, slik at ikke vannstanden heves på lavtliggende dyrket mark. For å få til dette må det være adgang til å nytte gravemaskiner og traktorer. Videre må beiting med tilhørende vedlikehold og oppsetting av gjerder være tillatt. Vedlikehold og modernisering av eksisterende vatningsanlegg må tillates. Det må også være mulighet for å etablere nye vanningsanlegg og pumpehus ved eventuelle framtidige behov. Naturreservat innebærer et strengt vern med forbud mot fysiske inngrep og motorferdsel. Vi ber om at det gjøres en grundig vurdering av om dette er rett verneform. Vi ber om at Statsforvalteren i Innlandet sikrer og bekoster våre medlemmer nødvendig juridisk bistand i kommende prosesser. JG tar det som en selvfølge at grunneiere som mister råderett over egen eiendom, eller verdien av eiendommen forringes som følge av et vern, tilkjennes erstatning.

Statsforvalterens kommentarer:

Temaene: Reservatgrense; Badeplasser; Dammen og vannstand; Beite; Opprenskning av grøfter og bekker; Nyetablering av pumpehus og vanningsanlegg; Motorferdsel; Kantsoner og hogst; Jakt; er svart ut ovenfor. Båtutsettingsplassen i nordenden av vatnet er grenset ut av

forslåtte utvidelse, og med dette så er det mulig å rygge ned til vannkanten med båthenger. Jarenvatnet er allerede per i dag i sin helhet en utvalgt naturtype (kalksjø) etter naturmangfoldloven og har blant annet på den bakgrunn verneverdier som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, samt representerer en bestemt naturtype og i tillegg har en særlig betydning for biologisk mangfold. Det er med dette tungtveiende vernefaglig begrunnelse for å fastholde verneformen naturreservat etter en utvidelse av Jarenvatnet naturreservat. Ifølge naturmangfoldloven § 50 så har eier eller rettighetshaver i eiendom som helt eller delvis blir vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, biotopvernområde eller marint verneområde, rett til erstatning fra staten for økonomisk tap når et vern medfører en vanskeliggjøring av igangværende bruk. For bruk som trenger tillatelse fra offentlig myndighet, gjelder retten til erstatning bare hvis tillatelse er gitt før det er foretatt kunngjøring etter § 42. Etter vernet vil det bli gjennomført et erstatningsoppgjør for grunneiere og eventuelle rettighetshavere. Det er sakkyndige for hhv. staten og grunneiere/rettighetshavere som skal stå for dette.

Grunneier, Ellen Stokstad og odelsinnehaver Kristine Stokstad Haug

Er i utgangspunktet positiv til en form for vern av Jarenvatnet og strandsonen rundt ut i fra bl.a. følgende forhold: - områdets ulike verdifulle naturtyper og arts mangfold - et vern vil kunne bremse uønsket utvikling i strandsonen og nærliggende områder. I et område der infrastruktur og utbygging legger beslag på stadig mer dyrket mark, er det særlig viktig å bevare et aktivt jordbruk. Vi håper at et vern av vann og strandsone kan bidra til å hindre uønsket utvikling med omregulering fra jordbruk/kulturlandskap til etablering av ny bebyggelse med arealkrevende infrastruktur. Jarenvatnet har gjennom tidene vært og bør fortsette å forbli et viktig rekreasjonsområde, både for lokalbefolkning og tilreisende. Det har vist seg at dette ikke er avhengig av ytterligere tilrettelegging. Dagens adkomster til vannet har vist seg å være mer enn tilstrekkelig, både for aktiviteter vinter og sommer. Fri sikt mot Jarenvatnet og å kunne se vannspeilet, er en stor verdi for eiendommen, som må kunne opprettholdes. Muligheten til å fiske og bade, samt å ha en tilrettelagt båt plass fra egen strandlinje, er for oss viktig å beholde. Pr i dag har vi fiske- og bade plass i en rydning mot vannet i krattskogen i sør og båt plass ved bekkens utløp. Ved senkingen av Jarenvatnet på 50-tallet ble et bekkeløp fra relativt bratt terreng på østsiden av Jarenvatnet, videreført over det «nye» området som ble dyrkbart. Dette «nye» området, mellom Gjøvikbanen og Jarenvatnet, er svært flatt. Bekkevann som i flomtider har stor hastighet ned mot dette området, hvor den renner saktere, legger igjen store mengder slam og grus årlig. Det er derfor nødvendig å renske bekken for slikt overskuddsmateriale med noen års mellomrom. Jeg forutsetter at vernevedtaket ikke legger begrensninger på driften av den dyrkbare jorda som grenser mot verneområdet. Etter vedtak om regulering av Jarenvatnet til jordbruksvanning (Tingelstadhøgda vatningslag), har vannstanden i Jarenvatnet vært unaturlig høy, særlig på forsommeren. I de svært våte somrene som har forekommet i den senere tid, har vannstanden tilsvarende holdt seg unormalt høy store deler av sommeren. Pga. lavtliggende flate områder på øst og nordsiden av Jarenvatnet, har strandsonen i disse områdene endret seg i de seinere åra. Det er vesentlig at verneområdet ikke tar med seg arealer som på en «kunstig måte» er blitt våtmark på grunn av dårlig skjøtsel av reguleringsbestemmelsene av vanningslaget de siste åra.

Statsforvalterens kommentarer:

Temaene: Bading; Fiske; Kantsoner og hogst; Vannstand og dammen er svaret ut ovenfor. Selve det bekkeløpet dere refererer til ligger utenfor forslåtte område for vern. Eksisterende båtfester er ivaretatt i utkast til verneforskrift nedenfor jf. § 4 bokstav e og i. Forslag til utvidelse inkluderer ikke dyrket mark/åker. Foreslåtte reservatgrense ligger på det nærmeste 2,5 meter unna dyrkingsflaten deres. I utkast til verneforskrift er følgende bestemmelse videreført fra eksisterende forskrift for Jarenvatnet naturreservat: jf. § 4 bokstav h så er bestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for nødvending rydding av vegetasjon langs jordekanter av hensyn til maskinbruk på dyrket mark. Vegetasjonen skal bli liggende igjen i naturreservatet.

Grunneier, Cecilie Wergeland på vegne av grunneiere langs Jarenvatnet nordøstre del

Badeplasser og strandsoner brukes aktivt av både lokale og besøkende. Innføring av restriksjoner vil kunne redusere den tilgjengelige rekreasjonsmuligheten og begrense tilgangen til vannet for nærliggende eiendommer. Naturreservatet kan innskrenke nødvendige aktiviteter som beite og jordbruk, noe som vil ramme både næringsdrift og landskapets historiske preg. Grunneiere har rettigheter til vedlikehold av hager, båtliv, jakt og fiske. Herunder gressklipping og nødvendig hogst for å ivareta utsikt ved åpne områder langs strandsonen, og unngå gjengroing. Bruk av ikke-motoriserte båter er en viktig del av lokalsamfunnets bruk av vannet. Jakt- og fiske, herunder også krepsfiske er også rettigheter med stor lokal verdi som må opprettholdes. Mangelfull regulering av dammen ved Viggas utløp har skapt store ulemper som forringer både naturverdiene og eiendomsforholdene. Gitt området tilstand og lokale betydning, vil en mildere verneform enn naturreservat, eller unntak fra verneområdet, være mer hensiktsmessig for å balansere vern med lokale interesser. En vernesone kan eksempelvis plasseres utenom disse eiendomsgrensene ved å for eksempel plasseres i innsjøen med 20-30meter avstand fra kantsonen.

Statsforvalterens kommentarer:

Vi viser til svar på dette innspillet overfor (temaene beite, kantvegetasjon, vanningsannlegg og damregulering). Rekreasjonsbruken kan fortsette som på vernetidspunktet. Jarenvatnet er allerede per i dag i sin helhet en utvalgt naturtype (kalksjø) etter naturmangfoldloven og har blant annet på den bakgrunn verneverdier som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, samt representerer en bestemt naturtype og i tillegg har en særlig betydning for biologisk mangfold. Kartleggingen som ble foretatt i 2023 understreker viktigheten av vegetasjonssonen rundt vannet og det er registrert truede naturtyper langs hele østsiden. Det er pr. i dag ikke gressplener innenfor foreslåtte vernegrense og gressklipping innenfor vernegrensen er ikke lov jf. utkast til verneforskrift § 3a. Vi minner om at det etter dagens regelverk finns bestemmelser for ivaretagelse av kantsoner til vann og vassdrag jf. vannressursloven § 11. I vernebestemmelsene nedenfor åpnes det, etter søknad, imidlertid opp for uttak av enkeltrær for ved til eget forbruk jf. § 7g.

Grunneier, Cecilie Wergeland på vegne av seg selv

Hageområdet ned til strandsonen har tidligere vært brukt til beite av husdyr som ku og gris, og vi skal starte igjen med gris som vil beite ned til vannet til våren. Badeplass og småskala båtliv har vært en naturlig del av eiendommens bruk i flere tiår. Dette bør kunne fortsette innenfor en mildere verneform. Eiendommen har i mange tiår hatt brygge ut i Jarenvatnet. Denne har over en lengre tid vært lagd av stein. Steinbryggen har i dag behov for vedlikehold etter skader påført av (unødvendig lengre) perioder med overvann forårsaket av manglende forvaltning av dammen i utløpssonen Vigga. Fredningen må sørge for at vi kan gjennomføre nødvendige tiltak for vedlikehold, utbedring og utvikling av egen strandsonen med brygge, badeplass og båtplass. Det å rydde vegetasjon, ivareta utsikt og opprettholde bruken av hageområdene nær strandsonen er avgjørende for eiendommens verdi og funksjon. Gressklipping må være tillat langs strandsonen for å vedlikeholde hagen, opprettholde et åpent landskap og hindre gjengroing. Vi foreslår at Statsforvalteren vurderer en mildere verneform som landskapsvernområde eller biotopvern i området som grenser til eiendommen. Eventuelle konsekvenser som medfører ulemper for oss som grunneiere vil søkes erstatning for, og det bes om juridisk bistand i forbindelse med denne prosessen.

Statsforvalterens kommentarer:

Vi viser til svar ovenfor der dere har kommet med innspill på vegne av flere grunneiere, vi viser også til svar lengere oppe i dokumentet på flere av de teamene dere har spilt inn. Innenfor foreslåtte vernegrense (se kart nedenfor) er det jf. § 3c ikke lov å iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet innenfor en framtidig vernegrense. Det er registrert en naturtype på eiendommen deres grensende til Jarenvatnet (kalkrik helofyttsump av høy kvalitet). Innsjøbunn, mudderbanker og pusleplantesamfunn (så som helofyttsump) blir da i sin helhet innenfor naturreservatet sin utvidelse (se utdypende svar overfor under reservatgrense). På Statsforvalterens synfaring av 28. februar 2025 ble det ikke påvist noen brygge grensende til eiendommen deres, men det ble påvist endringer i terrenget og vegetasjonen og en ny steinsetting var laget langs Jarenvatnet til den foreslåtte vernegrensen. Jarenvatnet er allerede per i dag i sin helhet en utvalgt naturtype (kalksjø) etter naturmangfoldloven og har blant annet på den bakgrunn verneverdier som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, samt representerer en bestemt naturtype og i tillegg har en særlig betydning for biologisk mangfold. Det er med dette tungtveiende vernefaglig begrunnelse for å fastholde verneformen naturreservat etter en utvidelse av Jarenvatnet naturreservat. Vi minner om at det etter dagens regelverk finns bestemmelser for ivaretagelse av kantsoner til vann og vassdrag jf. vannressursloven § 11. I vernebestemmelsene nedenfor åpnes det, etter søknad, imidlertid opp for uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk jf. § 7g. Det er per i dag ingen trær, bare noen få busker, innenfor den delen av foreslåtte vernegrense som grenser til eiendommen deres (gbnr. 151/15). Ifølge naturmangfoldloven § 50 så har eier eller rettighetshaver i eiendom som helt eller delvis blir vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, biotopvernområde eller marint verneområde, rett til erstatning fra staten for økonomisk tap når et vern medfører en vanskeliggjøring av igangværende bruk. For bruk som trenger tillatelse fra offentlig myndighet, gjelder retten til erstatning bare hvis tillatelse er gitt før det er foretatt kunngjøring etter § 42. Etter vernet vil det bli gjennomført et erstatningsoppgjør for grunneiere og eventuelle rettighetshavere. Det er sakkyndige for hhv. staten og grunneiere/rettighetshavere som skal stå for dette.

Grunneier, Lars Jacob Røken

Er bekymret for at det skal vokse opp en barrierer av siv og kratt mot Jarenvatnet slik utsyn til vannet og tilgjengeligheten blir vanskeligere. Hvert år er det foretatt opprensning av siv og kratt for å lette atkomsten til båtstø vannveien.

Statsforvalterens kommentarer:

Temaet kantsoner er svaret ut ovenfor. Jf. utkast til verneforskrift er følgende bestemmelse videreført: Bestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for nødvendig rydding framfor eksisterende båthus og båtfeste. Vegetasjonen skal bli liggende igjen i naturreservatet (jf. § 4 bokstav i). Forskriften ivaretar med dette de som kan dokumentere eksisterende båtfeste (forskriften finns nedenfor).

Glitrenett AS

I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg, også dersom man må krysse verneområdet for å komme til anlegget. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Der det er etablert luftledninger innenfor eller tett opp til verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen i tråd med gjeldende føringer knyttet til anleggs- og områdekonsesjon. Tilsvarende må gjelde der det er etablert kabelanlegg, her må det sikres mulighet for graving for reparasjon/utbedring av disse. Ryddebeltet på høyspent linja i begge områder er totalt 10 meter, dvs. 5 meter målt fra senter av stolpe/mast og ut til siden. Det går en høyspent luftlinje langsetter et lite stykke i nordenden av Jarenvatnet, som går til en nettstasjon som ligger rett på innsiden av verneområdet. Det ligger også høyspentkabler i bakken rundt nordenden av vannet.

Statsforvalterens kommentarer:

Luftledningen, kabelanlegget og nettstasjon som dere viser til i det nordvestlige hjørnet av foreslåtte utvidelse er grenset ut (se kart nedenfor). Vernegrensen er flyttet 10 meter unna veien Jarenstranda sin veimidte og nettstasjonen ligger også utenfor. Foreslåtte utvidelse hindrer ikke atkomsten til aktuell infrastruktur, siden atkomsten går fra veien Jarenstranda. Med dette så finnes det, så vidt Statsforvalteren er orientert om, ikke eksisterende energi- og nettanlegg innenfor foreslåtte utvidelse, heller ikke innenfor nåværende Jarenvatnet naturreservat. Av den grunn så er det ikke tatt med bestemmelser i utkast til verneforskrift knyttet til dette teamet.

Grunneier, Torstein Hvamstad

Som tidligere rettigheter rundt Jarenvatnet være seg retten til å ha beitedyr, hogst av ved og tømmer 75m³ i året, vedlikehold av stikkrender, båthus, pumpehus for vanning, oppretholde badeplasser, ferdsel ned til vannet med båt for fiske og jakt dette er åpnet for allmenn ferdsel, dette er en rett som ikke skal trenge varsling til myndighetene.

Statsforvalterens kommentarer:

Siden oppstartsmeldingen med kart har grensen i den nordligste delen av forslag til utvidelse blitt snevret inn mot vannet (se kart nedenfor), slik det bare er igjen en ganske smal sone med glisne løvtrær og pusleplantesammfunn (herunder kransalger). Se mer om vedhogst og kantsoner ovenfor (under kantsoner og vedhogst). Vi minner i tillegg om at slike kantsoner til vann allerede per i dag er beskyttet av vannressurslovens § 11. Foreslåtte reservatgrense omfatter ikke båthus eller pumpehus. Badeplasser, beite, fiske og jakt er beskrevet ovenfor. Allmenhetens ferdsel til fots blir ikke berørt av utvidelse av Jarenvatnet naturreservat.

Nabo, Ragnhild Røken Esbjug (nabo til Jarenvatnets nord-østlige side)

Flere generasjoner har hatt glede av å benytte vatnet til båtstø, bading, fiske og ikke minst har vi nytt godt av en nydelig utsikt over vatnet. Har tinglyst båttrett og bruksrett. For at vi skal kunne bruke båttretten må det ryddes siv så vi kommer ut på vatnet. eiendommene våre forringes på grunn av stadig alt for høy vannstand, er konsesjonshaverne til dammen i Vigga. Dammen blir ikke driftet etter vilkårene. Jeg støtter fullt ut innspillet fra Jarenvatnet Grunneierlag. Jeg støtter også fullt ut innspillet fra Cecilie Wergeland Teslow.

Statsforvalterens kommentarer:

Temaene: Dammen og vannstand; bading; fiske og kantsoner er svaret ut ovenfor. Jf. utkast til verneforskrift er følgende bestemmelse videreført: Bestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for nødvendig rydding framfor eksisterende båthus og båtfeste. Vegetasjonen skal bli liggende igjen i naturreservatet (jf. § 4 i). Forskriften ivaretar med dette de som kan dokumentere eksisterende båtfeste (forskriften finns nedenfor).

NVE

Glitre Energi Nett AS eier nettlinjene som krysser Jarenvatnet (utv.) og Skirstadtjernet-Glorudtjernet. Forskriftene for begge området trenger komplett sett med standard bestemmelser for energi- og kraftanlegg. NVE ber områdekonsesjonærer Glitre Nett AS om å uttale seg om eksisterende og planlagte anlegg i dette området. Jarenvatnet er et reguleringsmagasin som har en HRV på 199,85 meter og blir brukt til jordvanning. Siden halvparten av Jarenvatnet er allerede vernet områder så vil den foreslåtte utvidelsen ikke skape noe ytterlige konflikter med reguleringen etter NVEs mening. Det ligger en målestasjon 12.559.0 Jarenvannet i den foreslåtte utvidelsen av verneområdet. Målestasjonen er ikke aktivt lengre. Det ligger en dam (dam nummer: 32) i den foreslåtte utvidelsen til Jarnevatnet naturreservatet. Damanlegget trenger tilsyn, vedlikehold og rehabilitering. Dette vil medføre anleggsarbeid ved dammen og motorisert transport i verneområdet. Ved rehabilitering vil det oppstå behov for plass for rigging og lagring av massene. Det kan være behov for rydding av vegetasjonen. NVE ber statsforvalter om å opprette en tett dialog med dameieren for å vurdere og ivareta behovet for damanlegg. Vigga elven var senket ved utløp av Jarenvatnet og rettet opp i flere omganger tidligere for å senke vannstanden til Jarenvatnet. Området rundt Jarenvatnet er flomutsatt. NVE

ber Statsforvalteren om å opprette tett dialog med Gran kommune for å vurdere behovet til bygging, vedlikehold og tilsyn av eksisterende og planlagte flomsikringsanlegg.

Statsforvalterens kommentarer:

Glitrenett har uttalt seg ovenfor. Dammen er i sin helhet grenset ut av everneforslaget og beskrives ovenfor. Statsforvalteren ser av høringsinnspillene til en rekke grunneiere, at det refereres til en lengre korrespondanse mellom dem og NVE i relasjon til vannstanden i Jarenvatnet. Statsforvalteren har ikke tidligere vært involvert i denne vannstandsregulering i forhold til eksisterende Jarenvatnet naturreservat og foreslåtte utvidelse omfatter ikke dammen. Så lenge ikke vannstanden blir lavere enn det som framgår av konsesjonen (konsesjon av 26. august 1986), så vurderer Statsforvalteren at dette er innenfor verneverdiene sin tålegrense. NVE er ansvarlige knyttet til slike konsesjoner og kan uavhengig av verneprosessen fortsette forvaltningen av denne. Det er ikke planlagt flomsikringsanlegg innenfor foreslåtte utvidelse, men det er et pågående prosjekt med å flomsikre Jaren stasjon (ingen tiltak ute i selve Jarenvatnet), og kommunen har planer om å flomsikre flere sidebekker i framtiden.

Vi minner om at Jarenvatnet herunder forslag til utvidelse er en utvalgt naturtype (kalksjø) jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. I naturmangfoldlovens kapittel VI om utvalgte naturtyper går blant annet følgende fram (nml § 53): Ved utøving av aktsomhetsplikten etter nml. § 6 skal det tas særskilt hensyn til forekomster av utvalgte naturtyper for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand. Før det treffes en beslutning om å gjøre inngrep i en forekomst av en utvalgt naturtype, må konsekvensene for den utvalgte naturtypen klarlegges. Kongen kan gi forskrift om utføring og behandling av en slik konsekvensanalyse.

Inngrep innenfor en utvalgt naturtype eller inngrep som kan påvirke den økologiske tilstanden i den utvalgte naturtypen, er med dette allerede regulert av ovenfor nevnte forskrift og naturmangfoldloven, og gjelder for hele Jarenvatnet. Flomsikring og andre fysiske inngrep i den utvalgte naturtypen kalksjø og innenfor et naturreservat som Jarenvatnet er ikke ønskelig med tanke på ivaretagelse av naturverdier og vil være i konflikt med verneformål og verneverdier.

Grunneier, Halvor Gjerdingen

Vår teig på vestsida av vatnet grenser inntil naturreservatet. På teigen er det en åpen plass som ble tilrettelagt som fiskeplass med handicapbrygge for ca. 20 år siden. Gran kommune initierte og gjennomførte dette prosjektet etter avtale med oss grunneiere. Avtalen ble sagt opp for ca. 5 år siden da vi opplevde at Gran kommune ikke fulgte opp sin del av avtalen. Plassen er fortsatt åpen for allmenheten og det er mulig å parkere et par biler der. Jarenvatnet grunneierlag har hatt sine utleiebåter liggende her de siste årene. På samme sted er det en gammel steintipp for åkerstein som fortsatt er i årlig bruk. Her tippes åkerstein hver vår og stein hentes opp igjen ved behov. Skjøtselen av kantsonen er allerede regulert gjennom kommuneplanens arealdel og gjennom vannressurslovens regelverk om kantsoner. Pr. nå er det tillatt å skjøtte kantsonen så lenge den opprettholder sin økologiske funksjon. Vi kan ikke se at det er behov for

ytterligere regler knyttet til dette. Rett nord for fiskeplassen har vi et bekkeutløp. Det er av stor betydning at dette kan skjøttes og holdes åpent, for å sikre at ikke bakenforliggende dyrket mark flommes over, og grøftesystemet på dyrket mark fungerer. Det må være tillatt å komme til dette utløpet med maskiner slik at bekken renner helt ut i vatnet. Teigen i nordenden av vatnet ble av tidligere generasjoner benyttet som beite. Vi har benyttet den som veaskog. Det er de samme regler for kantsoneskjøtsel, som nevnt over, som gjelder her. Vi kan ikke se at det er behov for ytterligere føringer eller begrensinger i denne skjøtselen. Dersom fredning blir resultat av denne prosessen ønsker vi at fredninglinja skal gå i vannkanten -normalvannstand (199.70 moh) over våre eiendommer. Forøvrig stiller vi oss bak grunneierlagets uttalelse.

Statsforvalterens kommentarer:

Temaene: dammen og vannstand, reservatgrense, fiske, kantsoner, motorferdsel og beite er svart ut ovenfor. Vi har imidlertid registrert at det per i dag ikke er beite nord for elva Vigga, men har notert oss at dette har vært praktisert av tidligere generasjoner. Den åpne plassen med plass til et par biler som har avkjøring fra veien Jarenstranda (i den sørvestligste delen av foreslåtte utvidelse) er grenset ut av forslag til vernegrense (se kart nedenfor). Vi har på kart og i felt ikke registrert at det finnes noen brygge innenfor området dere viser til, men vi kan se at det tilbake i ca. 2016 var noe som likner på en flytebrygge. Dersom det på sikt blir ønskelig å oppføre en brygge, så vil dette være søknadspliktig etter verneforskriften. I de generelle unntakene fra vernebestemmelsene (§ 4 f), så er det tillatt med vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet. Dersom det er snakk om opprensning av et naturlig bekkeløp (ikke en gravet grøft) til Jarenvatnet, så vil fysiske inngrep i bekken være søknadspliktig jf. verneforskriften og jf. Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Tilføring av fremmede masser, så som åkerstein, innenfor en framtidig vernegrense vil være forbudt jf. § 3 c i utkast til verneforskrift. I vårt register finnes det imidlertid ingen tinglyst eier av aktuelle vegetasjonssone til Jarenvatnet i det sørvestligste hjørnet av foreslått utvidelse (se utdyping nedenfor under avsnittet Planstatus).

Saksbehandling

Foreliggende forslag til utvidelse av Jarenvatnet naturreservat er utarbeidet på bakgrunn av drøfting med grunneierne på grunneiermøte og Gran kommune, samt mottatte innspill til oppstartmeldingen.

Utvidelsen av Jarenvatnet naturreservat foreslås oppdatert til gjeldende mal for verneforskrifter, og endret i tråd med foreslåtte utvidelse. Verneforskriften med bestemmelser og presis avgrensning av områdene vil være gjenstand for drøfting med grunneierne og andre rettighetshavere under høring.

I naturreservater vil hele økosystemet bli fredet, det vil si alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området. Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt, inkludert motorferdsel. Verneforskriftene kan eventuelt tilpasses ytterligere etter høring. Det er derfor viktig at høringsinstansene ser på verneforskriften.

Statsforvalteren i Innlandet har ansvaret for denne felles lokale og sentrale høringa. Denne høringsprosessen vil gi alle aktuelle parter mulighet til å komme med sine

synspunkter på det foreliggende utkastet til verneplan. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen.

I etterkant av høringen kan Statsforvalteren gjøre eventuelle justeringer av verneforslagene på bakgrunn av høring. Deretter sender Statsforvalteren verneplanen med sin tilråding til Miljødirektoratet som så gir sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD gjennomgår direktoratets anbefaling og legger endelig forslag til verneplan fram for Regjeringen. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd.

Høring

Verneforslaget for utvidelse av Jarenavatnet naturreservat sendes med dette på høring. Alle som måtte ønske det, kan komme med innspill og merknader til forslaget.

Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på følgende:

- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i verneforskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Synspunkter på verneforskriften med vernekart og eventuelle merknader til spesielle forhold i det enkelte område. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Innspill til forvaltningen av området.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Frist for å avgi uttalelse settes til **20. oktober 2025**. Dere finner alle høringsdokumenter på vår hjemmeside www.statsforvalteren.no/Innlandet i tillegg til at alle avgrensinger er tilgjengelige i databasen Naturbase: www.kart.naturbase.no.

Eventuelle uttalelser sendes:

Statsforvalteren i Innlandet,

Postboks 987,

2604 Lillehammer

eller på e-post til: sfinpost@statsforvalteren.no.

Jarenvatnet - Områdebeskrivelse med forslag til verneforskrift og kart

Utvidelse Jarenvatnet naturreservat

Kommune: Gran

Areal: 531,4 daa.

Berørte eiendommer: 151/15, 155/7, 156/1, 156/10, 157/1, 157/2, 157/12, 157/32, 157/41, 282/1, 284/1, 284/3, 284/5, 284/11, 284/15. Viser i tillegg til merknaden rundt matrikulering under avsnittet *Planstatus* nedenfor.

Områdebeskrivelse og naturverdier

Området grenser til Jarenvatnet naturreservat sin nordlige grense og er på ca. 531,4 daa. I sin helhet ligger foreslåtte utvidelse vest for Jaren, og eksisterende Jarenvatnet naturreservat grenser til Gran i sør. Innsjøen får tilløp fra elva Vigga i sørenden av eksisterende reservat og har utløp i nordenden, innenfor foreslåtte utvidelse, der Vigga render videre mot Røykenvika i Randsfjorden (der Røykenvika fuglefredningsområde ligger). Området ligger innenfor det Utvalgte kulturlandskapet på Gran der blant annet følgende beskrives: *Landskapet veksler mellom vidstrakte utsyn og mindre landskapsrom. Kalkrik berggrunn gir et stort biologisk mangfold, særlig i kulturmark og grunnlendt mark, kalkskog, våtmark og nasjonalt verdifulle kalksjøer.* I tillegg ligger området innenfor det Verdifulle kulturlandskapet, Granavollen-Tingelstadhøgda-Røykenvik, som avgrenses av Jarenvatnet i øst og Sølvsberget i vest. Arealet ligger ca. 201 moh. og sammen med eksisterende Jarenvatnet naturreservat på ca. 1040 daa så blir reservatet som helhet godt arrondert og økologisk funksjonelt.

Arealet for utvidelse omfatter en del av de viktigste lokalitetene for den utvalgte naturtypen *kalksjø* med utforming *kransalgesjø*. I nordre del av Jarenvatnet er det kartlagt 3 relativt store lokaliteter med kalkrik helofyttsump – en som omfatter den nordre vika (12 269 m²), en på østsida som går sørøstover langs stranda nedenfor Risenfall (5085 m²), samt en på vestsida nedenfor Gjefsen som strekker seg sørover og delvis inn i eksisterende naturreservat (9329 m²). På innsiden av helofyttsumpene i nord og vest er det kartlagt flere partier med flomskogsmark.

Kransalger har i Jarenvatnet sin hovedutbredelse i nordre del av vatnet (det vil si innenfor utvidelsen), og utredningsområdet har en svært viktig funksjon for disse artene. Følgende kransalgearter er påvist: Barkløs småkrans (VU), Smaltaggkrans (VU), Piggkrans (NT), Bustkrans (NT) og Gråkrans (NT).

Under feltarbeidet i oktober 2023 ble det foretatt målrettet søk etter vannplanter i utredningsområdet. Det ble blant annet påvist flere vokseplasser for blanktjernaks *Potamogeton lucens* (EN) samt smaltaggkrans (VU) innenfor utredningsområdet.

Området for utvidelse har et åpent vannspeil med tilgrensende takrørskoger, skogsmark/flomskogsmark og kulturlandskap. Under vårtrekket er dette attraktive hvile- og matletingsområder for dykkere, ender, gjess og svaner samt spurvefugl og rovfugl, mens området i mindre grad har aktuelle rasteområder for vadefugl. Kantsoner med rik

vegetasjon (takrør og flomskogsmark) er attraktive raste- og matletingsområder for spurvefugl, og bla. grå fluesnapper, gulerle, gulspurv (VU), hagesanger og ringtrost er påvist i april-mai. Undersøkelsesområdet har en nokså viktig funksjon som hekkeområde for flere arter av våtmarksfugl herunder toppdykker, sivhøne (VU), sothøne (VU) og rørsanger. Knoppsvane har en relativt stor hekkebestand i Jarenvatnet, og flere av parene har tilhold i den nordre delen. Under høsttrekket gjøres det en rekke interessante fugleobservasjoner i området for utvidelse blant annet kan nevnes bergand (EN), dvergdykker (EN), lomvi (CR), storskarv (NT), kortnebbgås med flere. Jarenvatnet fryser vanligvis til på førjulsvinteren og har dermed liten verdi som overvintringsområde. Utløpsosen i nordenden holder seg imidlertid vanligvis åpen og fungerer som matletingsområde for fossefall (1-5 individer). Jarenvatnet har en tynn bestand av edelkreps *Astacus astacus* (EN).

Med bakgrunn i dette så vil aktuelle område grensende til Jarenvatnet naturreservat bidra til en utfyllende funksjon, særlig når det gjelder å bevare de særegne vokseplassene for sjeldne vannplanter, herunder kransalger, og spredning av disse for ettertiden, i tillegg til å sikre et helhetlig vern av Jarenvatnet for å ivareta det sårbare fuglelivet inn i framtiden.

En utvidelse av Jarenvatnet naturreservat bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne dette naturområdet mot ulike typer inngrep, gir verneområdet også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c. Vern av aktuelle område bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leve- og funksjonsområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Dette fører til at områdene med tilhørende arts mangfold er i bedre stand til å motstå endringer i klima gjennom at verneområdet blir større og dermed bidrar til at arter bedre kan forflytte seg i landskapet over tid.

Restaureringspotensiale

Utvidelsen av Jarenvatnet naturreservat har ikke noe umiddelbart behov for restaurering, men løpende bekjempelse av fremmede arter som i eksisterende Jarenvatnet naturreservat må påregnes.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare et viktig våtmarksområde som representerer naturtypen kalksjø med et rikt utviklet kransalgesamfunn, kalkrike helofyttsumper omgitt av flomskogsmark og kantsoner. Videre er formålet å verne et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for truede og sårbare

arter da spesielt for vannplanter, trekkende, hekkende og mytende vann- og våtmarksfugl, småfugl og annet dyreliv.

Det er en målsetning å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneformålet i eksisterende naturreservat

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området, særlig av hensyn til trekkende, hekkende og mytende vannfugl og en rik og interessant vegetasjon og flora.

Inngrep, fasiliteter og infrastruktur innenfor utvidelsen

Badeplasser: Kommunen har i sin høringsuttalelse vist til to offisielle og offentlig tilgjengelige badeplasser med tilhørende oppholdsarealer (gressplen) som grenser til foreslåtte vernegrense. En på vestsiden av Jarenvatnet på gbnr. 155/7 med adkomst fra veien Jarenstranda, og en på gbnr. 151/16 på østsiden av Jarenvatnet med atkomst fra Andskytten. Bading kan fortsette som på vernetidspunktet og oppholdsarealene med eksisterende gressplener ligger utenfor foreslåtte vernegrense.

Brygger: Fire private brygger ligger helt eller delvis innenfor foreslåtte vernegrense på østsida av Jarenvatnet. De grenser til hhv. følgende gbnr.: 157/32, 284/12, 284/8 og 151/9.

Båtfeste: Det er båtfester knyttet til de fire bryggene nevnt ovenfor.

Båttutsettingsplassen i nordenden av vatnet er grenset ut av foreslåtte utvidelse, og med dette så er det mulig å rygge ned til vannkanten med båthenger. I det sydvestligste hjørnet av foreslåtte utvidelse finns det per i dag ingen brygge, men det opplyses at Jarenvatnet grunneierlag har hatt sine utleiebåter liggende der de senere årene.

Bygg og veier: Det finns ingen bygninger eller veier/traktorspor innenfor foreslåtte utvidelse.

Energi- og nettanlegg: Det finns ikke eksisterende energi- og nettanlegg innenfor foreslåtte utvidelse. Heller ikke innenfor nåværende Jarenvatnet naturreservat.

Planstatus

Området ligger i henholdsvis LNFR-område, Fri-område, Sjø-, vassdrag- og naturområde, samt område for Blå-grønn struktur i kommuneplanen sin arealdel for Gran kommune. Området ligger i det utvalgte kulturlandskapet Granavollen-Tingelstadhøgda-Røykenvik. Området ligger i hensynsone for flom.

Matrikulering rundt deler av utvidelsesområdet grensende til Jarenvatnet:

På deler av strekningen langs østsiden av strandsona til Jarenvatnet ligger det en rekke eneboliger. Disse har hage (gressplen) helt ned til vannkanten, strekningen er imidlertid avsatt til FRI-område og LNFR-område og fem aktuelle bruksområder/hager er ikke

matrikulert. Det vil si at det i de offentlig tilgjengelige databasene bare er tinglyst eierskap rett rundt husene. Følgende eiendommer har med dette umiddelbart ikke tinglyst eierskap til strandsonen herunder der reservatgrensen er foreslått. Dette gjelder gbnr. 284/9, 284/8, 151/16, 151/22 og 151/9. I det sørvestligste hjørne av foreslåtte utvidelse er det heller ingen tinglyst eier. Det er kommunen som har myndighet i forhold til matrikulering og i databasene ser det ut til at det aktuelt pågår oppmålingsforretninger våren 2025 gjeldende ovenfornevnte eiendommer.

Forslag til revidert verneforskrift

Forskrift om vern av Jarenvatnet naturreservat, Gran kommune, Innlandet fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et viktig våtmarksområde som

- a. representerer naturtypen kalksjø med et rikt utviklet kransalgesamfunn, kalkrike helofyttsumper omgitt av flomskogsmark og kantsoner.
- b. har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for truede og sårbare arter da spesielt for vannplanter, trekkende, hekkende og mytende vann- og våtmarksfugl, småfugl samt annet dyreliv.

Det er en målsetning å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 158/2, 160/1, 160/2, 160/6, 160/8, 161/4, 161/7, 161/8, 161/74, 163/7, 163/33, 163/58, 163/60, 163/66, 163/67, 262/51, 263/10, 266/1, 266/2, 266/8, 266/16, 266/26, 267/1, 267/7, 278/3, 278/7, 279/1, 279/40, 280/6, 280/10, 280/27, 281/1, 282/1, 282/3, 151/15, 155/7, 156/1, 156/10, 157/1, 157/2, 157/12, 157/32, 157/41, 284/1, 284/3, 284/5, 284/11, 284/15 Gran kommune

Naturreservatet dekker et totalareal på 1570,4 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gran kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt. Hunder skal holdes i bånd
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger,

parkering av campingvogner, brakker, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, fôring av dyr, utsetting av saltsteiner, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende

- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer, camping, teltslagning, oppsetting av kamuflasjeinnretninger er forbudt

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Bestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. stangfiske
- c. krepsefiske for grunneiere
- d. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- e. vedlikehold av eksisterende bygninger, vanningsanlegg, brygger, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- f. vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet
- g. beiting som på vernetidspunktet, så lenge vegetasjonssonen med trær og busker til vatnet opprettholdes i all fremtid
- h. nødvending rydding av vegetasjon langs jordekanter av hensyn til maskinbruk på dyrket mark. Vegetasjonen skal bli liggende igjen i naturreservatet
- i. nødvendig rydding framfor eksisterende båthus og båtfeste. Vegetasjonen skal bli liggende igjen i naturreservatet
- j. beskjæring av enkelttrær som er til fare for ferdselen på veien Jarenstranda

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. motorisert ferdsel til lands er forbudt
- b. i tida fra og med 15. mars til og med 31. oktober er motorisert ferdsel til vanns, lågtflyging under 300 m, og bruk av droner, modellfly og lignende forbudt

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. oppsetting av gjerder for beite
- d. nyetablering av grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer
- e. kontrollert uttynning/høydereduksjon av skog og kratt som er til ulempe for jordbruket
- f. uttak av enkelttrær for ved til eget forbruk, så lenge ikke uttaket overstiger tilveksten over tid, dette for å sikre at vegetasjonssonen med trær og busker til vatnet opprettholdes i all fremtid
- g. opprensing av Viggas inn- og utløp i vatnet
- h. bygging av pumpehus og legging av ledninger for vanningsanlegg
- i. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 12. oktober 1990 nr. 842 om fredning av Jarenvatnet naturreservat, Gran kommune, Oppland.

Gjeldende verneforskrift:

Forskrift om fredning av Jarenvatnet naturreservat, Gran kommune, Oppland.

Dato	FOR-1990-10-12-842
Publisert	II 1990 349
Ikrafttredelse	12.10.1990
Gjelder for	Jarenvatnet naturreservat, Gran kommune, Innlandet
Hjemmel	LOV-1970-06-19-63-§8 , jfr. LOV-1970-06-19-63-§10 og LOV-1970-06-19-63-§21 , LOV-1970-06-19-63-§22 og LOV-1970-06-19-63-§23 jf LOV-2009-06-19-100-§77
Kortittel	Forskrift om naturreservat, Gran

Fastsett ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990. Fremmet av Miljøverndepartementet.

I

I medhold av [lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8](#), jfr. [§ 10](#) og [§ 21](#), [§ 22](#) og [§ 23](#), er et våtmarksområde ved Skottvatnet i Gran kommune, Oppland fylke, fredet som naturreservat ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990 under betegnelsen Jarenvatnet naturreservat.

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: 158/2, 160/1, 160/2, 160/6, 160/8, 160/21, 161/4, 161/8, 161/20, 163/1, 163/3, 163/18, 163/28, 262/51, 263/10, 263/13, 263/18, 263/35, 264/5, 266/1, 266/2,6, 266/8, 266/9, 266/16, 267/1, 267/7, 267/8,9, 278/3, 278/7, 279/1, 279/2, 280/3, 280/10, 280/27, 280/30, 281/1, 282/1, 282/3,6,

Reservatet dekker et areal på ca. 1039 dekar, hvorav ca. 128 dekar er landareal.

Grensene for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet september 1990. Kartet og fredningsbestemmelsene oppbevares i Gran kommune, hos fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka der de går over land og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området, særlig av hensyn til trekkende, hekkende og mytende vannfugl og en rik og interessant vegetasjon og flora.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser (jfr. dog punktene V og VI):

1. All vegetasjon i vann og på land er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse.
Nye plantearter må ikke innføres.
2. Alt vilt herunder deres hi, reir og egg er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jfr. [viltlovens § 3](#).
Jakt, fangst, bruk av skytevåpen samt slipp av hund er forbudt.
Utsetting av vilt er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. I tida f.o.m. 15. april t.o.m. 31. oktober er motorisert ferdsel til vanns og til lands samt lågtflyging under 800 fot over reservatet, forbudt, herunder gjelder også bruk av modellbåter og modellfly samt brettseiling.
Camping, teltslagning og oppsetting av kamuflasjennretninger for fotografering er forbudt.

V

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for:

1. gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. tradisjonell slått og beiting, herunder nødvendig bruk av gjeterhund.
3. vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
4. vedlikehold og oppsetting av gjerder.
5. sanking av bær og matsopp.
6. fiske etter det til enhver tid gjeldende lovverk og forskrifter gitt i medhold av dette.
7. vedlikehold av båthus.
8. nødvendig rydding av vegetasjon framfor eksisterende båthus og båtfeste.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til

1. felling av vilt som forårsaker vesentlig skade, i samsvar med villtlovens bestemmelser og forskrifter.
2. etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer.
3. fjerning av vegetasjon som er vertsplanter for skadeorganismer i jordbruket.
4. kontrollert uttynning/høydereduksjon av skog og kratt som er til ulempe for jordbruket.
5. hogst av ved til eget bruk for grunneierne.
6. bygging av pumpehus og legging av ledninger for vanningsanlegg.
7. Opprensning av Viggas utløp i vatnet.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides skjøtselsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med fredningen.

IX

Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Oppland.

X

Disse bestemmelsene trer i kraft straks.

Kart – foreslåtte utvidelsesområde for Jarenvatnet naturreservat

